

# Kommunal tiltaksstrategi for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler) for 2020 til 2023

-vedtatt administrativt 20.04.2020.



## 1. Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (sist endre 1.jan 2020)

Formål: fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsetninger og strategier.

Hvem kan søke:

Forskriften gjelder for prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer jf. jordloven § 12, samt i områder vernet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Tilskudd kan innvilges til foretak som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5.

Tilskudd kan også innvilges til eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for tilskudd etter forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med. Søker må oppfylle vilkår i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging og forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 18 femte ledd. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.

### Hva kan det søkes om tilskudd til?

1. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter (forprosjekter) som skal ende i planer for konkrete kultur – og forurensningstiltak. En kan få tilskudd til planlegging, organisering og selve prosjektarbeidet.

Tilskuddsprosent: inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

2. Gjennomføring av kulturlandskaps- og forurensningstiltak som

a) ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet

b) hindrer eller reduserer forurensning eller risikoen for forurensning fra jordbruket.

Tilskuddsprosent: inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag eller inntil 100 % i spesielle tilfeller for å ivareta biologisk langfold.

Eksempler på tiltak innen kulturlandskap kan være ivaretaking av biologisk mangfold, gammel kulturmark, kulturminne og kulturmiljø (inkludert verneverdige bygninger). Videre kan aktuelle tiltak være tilrettelegging for lettere tilkomst og opplevinger i landskapet.

Eksempel på tiltak som reduserer forurensning kan være utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, miljøplantinger, økologiske rensetiltak, omlegging til mer miljøvennlig og ekstensiv drift på spesielt erosjonsutsatte areal og særskilte bygningsmessige miljøtiltak.

Kommunen gjør vedtak om innvilgning av tilskudd. Kommunen fastsetter retningslinjer for prioritering av søknader.

Revidering av planen har vært trema på landbrukskafe 12.mars og 25.mars (på Teams), og sendt på høring 30.mars. Planen er endret etter innspill fra Fylkesmannen i Troms og Finnmark i høringssvar av 15.06.2020. Miljøprogrammet for jordbruket i Troms og Finnmark 2019-2022 skal legger føringer for prioriteringer i kommunenes tiltaksstrategier for SMIL. Hovedmålet her er å styrke og synliggjøre jordbrukets miljøinnsats i fylket. Det er forventet økt innsats for bevaring av naturmangfold, klimarelaterte tiltak og reduksjon av forurensning. Porsanger kommune har et bredt spekter av tiltaksordninger i kommunal tiltaksplan og disse er knyttet til de fleste av de 7 miljøtemaene som behandles i regional plan.

## 2. Miljøutfordringer i Porsanger

- o store avstander, mye leid areal, en del forpakta bruk, mye Finnmarkseiendom, FeFo grunn
- o jordmangel i deler av kommunen, særlig Billefjordområdet og mangel på innmarksbeite/høstbeite
- o mye reindrift i området og en del konflikter knyttet til dette bla til områder midlertidig fredet for reinbeite med bakgrunn i beiteområder for sau samt reinbeiting på innmark i drift
- o rovdyrproblematikk med tap av sau/lam til jerv, gaupe og også bjørn i 2007-2008
- o mye hyttebygging i LNF-områder i kulturlandskapet og beiteområdene
- o konfliktsituasjoner rundt sauer på beite, samt grågås og rein som beiter på innmark
- o omtrent ingen bygninger fra før krigen, men en del bygg fra like etter krigen, enkelte bygd av flyplassplank og andre krigsrester og mye gjenbyggingsarkitektur
- o mye rester etter andre verdenskrig i kulturlandskapet, bla piggtrådgjerder
- o mange særpregede kulturlandskapsområder med flerkulturelle innslag (kvensk, samisk og norsk)
- o Goarahat og Sandvikhalvøya utvalgte kulturlandskap for jordbruket i Finnmark ligger i Porsanger. Dette er en nasjonal ordning for å vise fram unike kulturlandskap
- o flere utvalgte naturtyper slåttemark med verdi A, B og C, flere av dem i drift
- o dolomittbelte gjennom kommunen og landbruksområder på vest og østsiden av fjorden gir kalkrik og særpreget biologisk mangfold (eks flora og fauna)
- o langvarig kontinuerlig beite i utmark og kalkrike områder gir artsrike naturbeitemarker, en del registrert som naturtype
- o mye samiske og freda kulturminner i landbruks- og beiteområder

## 3. Prioriterte tiltak for 2020 og 2023 – i prioritert rekkefølge under punkt a, b og c

### a) Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

1. Skjøtselsplaner i særlig verdifulle kulturlandskap der det er mulig å få til beitedrift eller slått
2. Prosjekt for å hindre spredning av uønska og svartelista arter i kulturlandskapet
3. Prosjekter som følge av utvalgt kulturlandskap i Porsanger
4. Prosjekt for tilrettelegging for pollinerende insekter
5. Prosjekt for å kartlegge biologiske verdier og andre kulturlandskapsverdier som bør ivaretas.
6. Prosjekt for å kartlegge aktuelle bevaringsverdige bygninger på gårdsbrukene i kommunen.
7. Prosjekt for å åpen opp kulturlandskapsområder som er gjengrodd bla gjennom opparbeiding åpning av beite
8. Prosjekt for å kartlegge behov for oppgradering hydrotekniske anlegg på områder der det er behov for å hindre eller redusere avrenning fra vassdrag.
9. Annet

### b) Kulturlandskaps- og kulturminnetiltak

1. Støtte til spesielle særpreg i jordbrukskssammenheng (eks spesielle gårdstun, biologiske forekomster, bevaring av biologisk viktig arealer, slå med ljà rundt kulturminner)
2. Tiltak for å fjerne uønska og svartelista arter i kulturlandskapet (eksempelvis manuell fjerning uten bruk av kjemiske middel av vinterkarse, høymole mfl)
3. Tiltak for å fremme biologisk mangfold og pollinatorvennlige tiltak (eks tilskudd til bevaring av særegen kantvegetasjon, bevaring av spesielle arter eks silkenellik, planting av «blomstereng» med vanlige norske arter, striper med pollinatorvennlige arter, slått eller beite av arealer etter blomstring, rydde kratt og busker for å åpne opp for urter og gress samtidig som busker og kratt av ulike arter og alder settes igjen, særlig viktig å ivareta seljer og vier som er viktig for bla humlene om våren)
3. Støtte til rydding av kratt og einer på naturtypene naturbeitemark, slåttemark, beiteskog eller på området med spesielt biologisk mangfold, gammel kulturmark med særegne arter.
4. Støtte til prosjekt for å fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet i landbrukets kulturlandskap (eks fjerning av gammelt gjerde og piggråd, men ikke til oppsetting av nytt gjerde, eks rydding av stier).
5. Støtte til restaurering/vedlikehold av spesielle/særpregede eldre uthus, naust, fjøs etc på gårdsbrukene (eks. fra før krigen, gjenreisningstiden, flyplassplank. Det gis ikke tilskudd til freda bygninger).
7. Annet

### c) Forurensingstiltak

- tiltak i vannforekomster med registrerte utfordringer på kvalitet prioriteres
1. Driftstiltak for å begrense avrenning nær bekker og elver (eks beholde kantvegetasjon/ugjødsla kantsoner mellom dyrka mark, utmark og ferskvann (elver og bekker)-tilskudd på inntil kr 15 pr løpemeter kantsoner, tilskudd for bruk av fosforfri gjødsel nær vassdrag – inntil 50 kr/da)
  2. Bygningstekniske tiltak for å begrense avrenning (eks tilskudd til dekke over eksisterende gjødsellager for å hindre utslipp til luft. Det gis ikke til gjødselporter/kummer/lager, begrense avrenning fra talle/utekve/samleplasser, utvide eksisterende husdyrgjødsellager til 12 mnd kapasitet)
  3. Tiltak for å begrense marktrykk og jordpakking og best mulig bruk av husdyrgjødsla, bedre jordkvalitet (løst teknisk utstyr eller maskiner eks gjødselseparator kan ikke støttes, GPS-virtuelle gjerder(no-fence))
  4. Annet

#### **4. Spesielle retningslinjer og satser i Porsanger:**

Porsanger kommune får egne SMIL-midler til Goarahat og Sandvikhalvøya utvalgt kulturlandskap. Forvaltnings- og skjøtelsesplaner for dette området legger føringer for prioriteringer i dette området i tillegg til denne tiltaksstrategien.

Porsanger kommune setter kr 50.000,- som maksimum utbetaling for enkeltbruk pr år dersom ikke særlige grunner foreligger. Kostnadsoverslag (eks.mva) må være på minimum kr 5.000,- for at søknaden behandles. Saker som gjelder fredede eller vernede bygninger, sendes på høring til Troms og Finnmark fylkeskommune. Saker som medfører terrenginngrep eller kulturminner, sendes på høring til Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Søknader som innebærer inngrep i vassdrag sendes på høring til NVE.

Beregning av søknadssatser: 400 kr/timen for maskinarbeid. 300 kr/time for personarbeid, 550 kr pr da for tiltak under b) 2, fjerning av uønska arter.

#### **5. Søknad, saksbehandling og revidering**

Porsanger kommune har i perioden hovedsøknadsfrist 1.mai hvert år, med ny frist 1.september dersom det er midler igjen.

Det søkes om tilskudd på fastsatt søknadsskjema som finnes digitalt på Altinn.no.

Vanligvis ca 3 års arbeidsfrist for tiltakene. Utsettelse kan søkes for inntil 1 år av gangen, maks 5 år fra innvilget tilskudd.

Vedtak kan påklages til Fylkesmannen i Troms og Finnmark, landbruksavdelingen.

Dokumentet planlegges revidert årlig i samarbeid mellom landbruksorganisasjonene i kommunen, landbruksforvaltningen på kommunen og Fylkesmannen i Troms og Finnmark, landbruksavdelingen.

For ytterligere regler vises det til forskriften for SMIL-midler (forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket) og rundskriv 2020-12.